

LAG- OCH EKONOMIUTSKOTTETS
BETÄNKANDE nr 15/1988-89 med anledning av landskapsstyrelsens framställning till landstinget med förslag till landskapslag angående ändring av landskapslagen om avbytarservice för lantbrukare.

Landstinget har den 8 mars 1989 inbegärt lag- och ekonomiutskottets yttrande över nämnda framställning. Utskottet, som i ärendet hört landskapsstyrelseledamoten Göran Bengtz, lagberedningssekreteraren Olle Ekström, ordföranden för Ålands producentförbund Göran Helling och husdjurskonsulenten Leila Lindström får i anledning härav anföra följande.

Landskapsstyrelsen föreslår i huvudsak att rätten till avbytarservice vid semester och till vikariehjälp vid barns födelse skall utökas samt att rätten till avbytare vid veckoledighet, under en treårig övergångsperiod, skall begränsas till lantbrukare yngre än 65 år. De föreslagna ändringarna motsvarar de justeringar, vilka avtalats mellan lantbrukarna och staten vid lantbruksinkomstförhandlingarna för prissättningsåret 1988-89.

Utskottet har noterat att också om rätten till avbytare undan för undan ökat har tillgången på avbytare i det närmaste varit konstant. Detta medför givetvis i praktiken att lantbrukarna inte till fullo kan åtnjuta de fördelar lagstiftningen förutsätts medge. Eftersom läget inte är helt tillfredsställande, anser utskottet det viktigt att landskapsstyrelsen ser över den rådande situationen och vidtar åtgärder i syfte att utveckla avbytarservicen i landskapet och att göra avbytarbefattningarna mera attraktiva.

Ytterligare har utskottet funnit, att andra justeringar av gällande bestämmelser i riket, utöver de som landskapsstyrelsen nu föreslår i sin framställning har skett som ett resultat av de lantbruksinkomstförhandlingar som avslutades för en kort tid sedan och som avser prissättningsåret 1989-1990. För att lantbrukarna i landskapet skall tillförsäkras minst samma förmåner som lantbrukarna i landet i övrigt är det utskottets förhoppning, att landskapsstyrelsen i framtiden lämnar sina förslag till ändringar i denna landskapslag så att framställningen kan slutbehandlas och ändringarna träda i kraft från och med den tidpunkt avtalet blir tillämpligt i riket.

Härutöver har utskottet noterat att lagens tillämpningsområde i riket ändrats så att avgörande för rätt till avbytare i olika situationer inte längre är att lantbrukaren får sin huvudsakliga inkomst av kreatursskötsel utan hurudan hans bundenhet till kreatursskötseln är. Med beaktande av att bedömningsgrunderna i riket ändrats avsevärt och av att motsvarande ändringar inte gjorts här, varför de åländska lantbrukarna inte erhåller de sociala förmånerna i samma utsträckning som lantbrukarna i riket, önskar utskottet framhålla betydelsen av att bestämmelserna i landskapet, som anger under vilka förutsättningar en lantbrukare har rätt att erhålla avbytare, i sak överensstämmer med motsvarande regler i riket.

Med hänvisning till det ovan sagda föreslår utskottet, att till betänkandet fogas en hemställningskläm som understryker vikten av brådskande kompletterande ändringar av lagstiftningen om avbytar-service i ovanberörda avseenden.

Utskottet, som omfattat landskapsstyrelsens framställning med ett förtydligande tillägg i förslagets 3 §, får vördsamt föreslå

att Landstinget måtte antaga det i framställningen ingående lagförslaget med följande ändring:

L a n d s k a p s l a g
angående ändring av landskapslagen om avbytar-service för lantbrukare

(Ingressen lika som i framställningen).

3 §

Vid anordnande av vikariehjälp skall denna lag med i 4 § nämnda undantag tillämpas på den som

2) inte utan vikariehjälp kan sköta de nödvändiga göromål som hör till gårdsbruket på grund av sjukdom, olycksfall, rehabilitering enligt läkarintyg eller lag, barns sjukdom, anhörigs dödsfall, eller av annan jämförbar tillfällig anledning, eller under tid när moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning utgår.

6-9a §§

(Lika som i framställningen).

Denna lag träder i kraft den 1 september 1989. Stadgandet i 6 § 1 mom. tillämpas redan vid bestämmande av semesterns längd under det kvalifikationsår som utgår i slutet av mars 1989. Lagens 8 § 1 mom. tillämpas sålunda att lantbrukare som före år 1989 fyllt 65 år men inte 66 år har rätt till avbytare för veckoledighet till utgången av år 1992, lantbrukare som före år 1989 fyllt 66 år men inte 67 år har rätt till avbytare till utgången av år 1991 och lantbrukare som före år 1989 fyllt 67 år men inte 68 år har rätt till avbytare för veckoledighet till utgången av år 1990.

Utskottet föreslår vidare

att Landstinget hemställer om att landskapsstyrelsen i brådskande ordning utarbetar en framställning med förslag till ändringar i landskapslagen om avbytarservice för lantbrukare så att 1) de avtalsvillkor som överenskommits beträffande avbytarservicen vid senaste lantbruksförhandling blir tillämpliga i landskapet, samt att 2) bedömningsgrunderna för när rätt till lantbruksavbytare föreligger ändras på motsvarande sätt som i riket.

Mariehamn den 30 mars 1989

På lag- och ekonomiutskottets vägnar:

Anders Eriksson
ordförande

Janina Groop
sekreterare

Närvarande vid ärendets avgörande behandling: ordföranden Anders Eriksson, viceordföranden Hedman-Jaakkola samt ledamöterna Harry Eriksson, Holmberg och Söderlund.